

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: **S. T.**, zastoupeného JUDr. Barborou Hájkovou, advokátkou, se sídlem B. Němcové 70, Kadaň, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 12. 2005, o kasační stížnosti žalobce a žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 2. 2006, č. j. 42 Cad 9/2006 - 7,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 2. 2006, č. j. 42 Cad 9/2006 - 7, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalované ze dne 29. 12. 2005, č. j. X, byl žalobci od ledna 2006 zvýšen důchod pro částečnou bezmocnost, a to na základě posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Chomutov.

Usnesením blíže označeným v záhlaví tohoto rozsudku Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) odmítl podání žalované, č. j. X1, ze dne 25. 1. 2006, které bylo soudu doručeno dne 27. 1. 2006. V odůvodnění svého rozhodnutí krajský soud zejména uvedl, že v rámci přípravy jednání provedl analýzu uvedeného podání a zjistil, že k němu není připojena avizovaná žaloba, nýbrž pouze dopis adresovaný žalované, v němž žalobce vysvětluje důchodovému úřadu, že potřebuje soustavný dohled druhé osoby při hlavních životních úkonech a má tedy nárok na převážnou bezmocnost. Dopis, v němž uvádí, že jde o odvolání proti rozhodnutí žalované, ani v nejmenším neobsahuje úmysl

pisatele předložit záležitost soudu. Krajský soud setrvale zastává názor, že každá plně způsobilá osoba může svobodně učinit libovolný právní či jiný úkon podle svého uvážení (dokonce i takový, který není v souladu s právem), přičemž nikdo kromě něho – nemá-li k tomu příslušné zmocnění – není oprávněn takový úkon jakkoliv upravovat, transformovat jej do jiné podoby anebo jej nad míru široce interpretovat, i kdyby to bylo konajícimu ku prospěchu. Má-li být oním úkonem správní žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, pak musí být buď přímo z jejího textu anebo z podstatných okolností jasně patrné, že konající projevil – byť nekvalifikovaně – svoji vůli obrátit se na soud a zde podstoupit příslušné přezkumné řízení. Jestliže pisatel adresoval své podání správnímu orgánu, proti jehož rozhodnutí brojí, musí být jeho vůle iniciovat soudní řízení v onom podání explicitně vyjádřena, a to buď v nadpisu anebo samotném textu. Jedině v takovém případě lze podání považovat za (být nedokonalou) soudní žalobu a event. přikročit k nápravě jejích nedostatků postupem podle § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V opačném případě je dle krajského soudu nutno mít za to, že autor takového podání soudní řízení iniciovat nehodlal, úmyslně se obrací pouze na správní orgán, od něhož též čeká vysvětlení či pomoc. Soud dále polemizoval s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu v obdobných věcech a konstatoval, že jestliže pisatel podáním adresovaným správnímu orgánu uskutečnil procesně právní úkon, který v konkrétních souvislostech nemá žádné právní důsledky (o nemožnosti podat proti jejímu rozhodnutí odvolání žalovaná své klienty poučuje), jde o projev jeho svobodné vůle a takové odvolání nelze bez dalšího považovat za zcela něco jiného, zejména ne za soudní žalobu, neboť ani jedna ze zákonných náležitostí žaloby podle § 71 s. ř. s. není dána. To se týká předmětné věci. Z tohoto důvodu je žalovaná oprávněna soudu postupovat jako žaloby jen taková podání svých klientů, jež nejsou výslovně formulována jako nepřípustné a neúčinné úkony správního řízení a obsahují alespoň nějaký pisatelův projev vůle řešit spor soudní cestou. V předmětné věci pak krajský soud konstatoval, že iniciační podání žalované je zatíženo neodstranitelným nedostatkem podmínky přezkumného řízení, kterým je neexistence žaloby, jelikož písemnost soudu postoupenou takto vnímat nelze.

Proti tomuto usnesení podal kasační stížnost jak žalobce tak žalovaná. Žalobce v kasační stížnosti mj. uvedl, že nepochopil poučení uvedené v napadeném rozhodnutí žalované, s nímž nesouhlasil, a proto nesprávně své podání ze dne 10. 1. 2006 označil jako odvolání. Žalovaná mu v dopise ze dne 25. 1. 2006 oznámila, že jej podle obsahu posoudila jako žalobu a postoupila krajskému soudu. S postupem soudu, který toto podání odmítl, žalobce nesouhlasí, neboť se domnívá, že z jeho podání ze dne 10. 1. 2006 je dostatečně zřejmé, že nebyl spokojen s rozhodnutím žalované a měl v úmyslu iniciovat jeho přezkum. V daném případě není rozhodné, že v nadpisu ani textu není žádná zmínka o soudu nebo soudním řízení, pokud je z něho zřejmá vůle iniciovat přezkum napadeného rozhodnutí. S odkazem na § 64 s. ř. s. a § 41 odst. 2 občanského soudního řádu žalobce dovozuje, že úkon účastníků řízení posuzuje soud podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen. Napadené usnesení brání žalobci v uplatnění jeho práva, a to i z toho důvodu, že v době, kdy mu bylo doručeno, již nebylo možno ve lhůtě podle § 72 odst. 1 s. ř. s. podat novou žalobu a opětovně se domáhat ochrany soudní cestou. Napadené usnesení žalobce považuje za nezákonné a z tohoto důvodu by jej měl Nejvyšší správní soud zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná s výslovným odkazem na kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve své kasační stížnosti především uvedla, že soud nesprávně rozhodl o jejím průvodním dopisu, který není a ani nemůže být předmětem řízení. Žalovaná je v tomto případě jednak účastníkem soudního řízení a jednak podacím místem pro podání žaloby, aby žaloba nemusela být podána toliko u věcně a místně příslušného soudu. Soudní řád správní nestanoví žádné náležitosti pro postoupení žaloby soudu správním orgánem a nestanoví ani povinnost vyhotovení průvodního dopisu, natož pak jeho formu. Pokud by žalovaná postoupila žalobu i bez průvodního dopisu, musí soud vždy rozhodnout o podání účastníka řízení. Soud měl pochybnosti o obsahu postoupeného podání odstraňovat postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a až pokud by zjistil, že se o žalobu nejedná, mohl podání odmítnout. Žalovaná proto rovněž navrhla zrušení usnesení krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

Z obsahu soudního spisu zdejší soud především zjistil, že žalovaná krajskému soudu postoupila žalobcovo podání označené jako odvolání proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, v němž vyslovil domněnku, že místo částečné bezmocnosti má nárok na převážnou bezmocnost, jelikož potřebuje soustavný dohled druhé osoby při hlavních životních úkonech. Tímto žádá o přezkum rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu dle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle § 41 odst. 2 o. s. ř., které s ohledem na § 64 s. ř. s. platí i pro správní soudnictví, se každý úkon posuzuje podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen.

Jak již Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, postoupí-li správní orgán soudu podání, které podle obsahu považuje za žalobu proti svému rozhodnutí, a soud dospěje k závěru, že úmysl podatele není dostatečně zřejmý, musí soud pochybnosti o obsahu podání odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. (k tomu srov. např. rozsudek publikovaný pod č. 655/2005 Sb. NSS).

V daném případě posoudila žalovaná podání označené jako odvolání podle obsahu jako žalobu proti svému rozhodnutí a v souladu s § 3 odst. 1 a § 32 s. ř. s. je postoupila příslušnému soudu. Vzhledem k tomu, že správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, je sice pro zachování lhůty podacím místem pro uplatnění žaloby, zároveň je však účastníkem řízení o žalobě, nebyla v daném případě žalovaná sama oprávněna případné nedostatky žaloby odstraňovat. Krajský soud zajisté není vázán názorem, který si správní orgán o obsahu podání učiní, má-li však zato, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, zapíše věc do rejstříku nejasných podání a činí dále úkony dle § 37 odst. 5 s. ř. s. Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval a ve svém rozhodnutí vycházel z řady chybných úvah, ke kterým Nejvyšší správní soud dále konstatuje:

Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu relevantní. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s.

Krajský soud podsouvá žalované pochybnosti o povaze podání, které však ona, na rozdíl od něj, zjevně neměla. Jak bylo již výše uvedeno, žalovaná posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, tu postoupila soudu a ze svého hlediska tedy neměla důvodu s žalobcem dále komunikovat.

Krajský soud vyslovil tezi, že dokud osoba domáhající se přezkoumání důchodového rozhodnutí výslovně neprojeví svoji vůli, aby se tak stalo soudní cestou, je nezbytné pokračovat ve správním řízení. Tato teze není správná. Řízení ve věcech důchodových je jednoinstanční a doručení rozhodnutí o dávce účastníku je pravomocně skončeno. Není zde tedy žádné správní řízení, v němž by mohla žalovaná pokračovat. Tato skutečnost je zjevně také jedním z důvodů, proč žalovaná považovala podání označené jako „odvolání“ za žalobu.

Nejvyšší správní soud vytýká krajskému soudu také závažné procesní pochybení. Ve věci proběhlo dne 20. 2. 2006 jednání, o němž nebyl uvědoměn žalobce. Tím došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv dle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Při účasti žalobce na jednání by přitom soud měl možnost efektivně odstranit pochybnosti, které o obsahu jeho podání měl, a případně další nedostatky podání.

Polemizoval-li krajský soud s dosavadní judikaturou zdejšího soudu především tím, že v jeho dosavadní praxi bylo v obdobných případech obvykle zjištěno, že dotyční „odvolatelé“ neměli zájem se ve své věci obrátit na soud, pak v nyní posuzovaném případě to tak zjevně není, neboť žalobce podáním kasační stížnosti zcela zřejmě projevil svou vůli domoci se soudního přezkumu rozhodnutí žalované.

Vzhledem k výše uvedenému lze přisvědčit též žalobkynině námitce, že krajský soud neměl posuzovat a ve výroku svého rozhodnutí rozhodovat o jejím postupujícím dopisu, ale (byl-li by k tomu zákonný důvod) o samotném žalobcově podání.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadané usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je soud vázán právním názorem tak, že nejprve postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odstraní vady podání a následně určí další procesní postup.

Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejdou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. února 2008

JUDr. Milada Tomková

předsedkyně
senátu